

NOCTUA

SIVE

NOVA EX BIBLIOTHECA VETERINARIA

ICAHIS4

Egy mezei (pardon: állatorvosi) könyvtáros számára elérhetetlen esemény egy nemzetközi konferencia. Külföldi tapasztalatcserére Hannoverbe, Helsinkibe, Kassára az egyetemközi megállapodások keretében szerencsére már többen eljutottunk, de a konferencián való részvétel még a könyvtárvezetőknek is gondot okoz. Talán ezért is szerencsés, hogy vállalkoztunk az **Állategészségügyi Információs Szakemberek IV. Nemzetközi Konferenciájának** (4th International Conference of Animal Health Information Specialists) megrendezésére, amely augusztus elején nagy sikerrel lezajlott. A téma – *Papírról bitekre – Átalakulóban az állategészségügyi információ* – a könyvtárak jelenleg legégetőbb problémáját, az elektronikus szolgáltatások befogadását, közvetítését, ennek lehetőségeit és buktatóit ölelte fel.

A konferenciát Szabóné Szávay Judit, a könyvtár igazgatója, Fodor László dékánhelyettes úr és Mile Sándor, a MÁOK elnöke, nyitották meg. A bevezető előadást Frederick Friend (University College London) tartotta a SPARC (Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition <<http://www.sparceurope.org/>>) kezdeményezés képviselőjeként. E „mozgalom” lényege, hogy a tudósok és könyvtárosok jelentős csoportjai szerint az egyre job-

ban monopolizálódó tudományos könyv- és folyóirat-kiadás és -kereskedelem, az emelkedő előfizetési díjak, az egyoldalúan megállapított és szigorodó megjelentetési és felhasználási feltételek stb. akadályozzák a tudományos információ áramlását, az új ismeretek gyors közlését és megismerését. A megoldást egy új kiadási modellben, pl. az interneten hozzáférhető, szabad felhasználású (ingyenes) kiadványok létrehozásában és fenntartásában látják. Az egyetemeknek is nagy szerepet szánnak a náluk működő kutatók eredményeinek közzétételében. Friend azt vizsgálta, hogyan javítható az orvosi folyóiratok hozzáférése az interneten.

A következő program az *Állatorvos-tudományi Könyvtár bemutatása* volt, amelyben valamennyi könyvtáros részt vett. Szabóné Szávay Judit, igazgató, bevezetőjében vázolta a könyvtár történetét, bemutatta a könyvtár főbb állományi, működési és költségvetési adatait és ezek alakulását az utóbbi években. Ezt követően Cserey Lászlóné dr. nyugalmazott igazgató, részben a levéltári kutatásokra támaszkodva, részben az ország könyvtár-

történetébe ágyazva tekintette át a könyvtár helyzetének alakulását 1945-től a rendszerváltás utánig. A könyvvállomány és beszerzés jellemzőit Szegediné Nagy Aranka, a folyóirat-kezelés és a könyvtárközi kölcsönzés menetét és nehézségeit Oláh Edit, a felhasználóképzés irányait és számait, valamint a tanzéki könyvtárak problémáit Vayné Pádár Éva mutatta be. Makrai Tímea ismertette a honlapot és az arra vonatkozó fejlesztési elképzeléseket, majd Orbán Éva számolt be az olvasószolgálat munkájáról.

Délután az un. „hibrid” (*papír és elektronikus*) *könyvtárak létjogosultságáról* és problémáiról folyt a szó. Az elektronikus szolgáltatások többsége – természetesen – a könyvtárak honlapján jelenik meg, ezért ennek tartalmára és megtervezésére különösen nagy gondot fordítanak. Megtudtuk, milyen „közvéleménykutatás” és csapatmunka előzte meg a Texas A&M University (Nancy Burford, USA) elektronikus folyóirat-gyűjteményének és honlapjának átalakítását. Nagyon érdekes vizsgálatot folytattak a Washington State Universtiy könyvtárában (Vicki Croft, USA): 13 folyóirat elektronikus és nyomtatott változatának összevetése után arra a következtetésre jutottak, hogy a nyomtatott forma számos, csak ott megjelenő hasznos információt tartalmaz (hírek, hirdetések, levelek, egyesületi közlemények stb.), nem szabad lemondani róla.

Antoinette Lourens (Dél Afrika) beszámolt arról, hogy milyen szolgáltatásokat kínál a dinamikus fejlődő pretoriai egyetem állatorvosi könyvtára, és milyen erőfeszítéseket tesz a speciálisan afrikai problémák forrásainak összegyűjtésére <<http://www.ais.up.ac.za/vet/virtlib.htm>>.

A következő nap délelőttjén *speciális technikai problémák* kerültek terítékre. A hannoveri állatorvosi fakultás könyvtárában – és számos más helyen – egy szabványt használnak fel a szolgáltatásokat egységes felületen kínáló ViFaVet (virtuális állatorvosi könyvtár: <<http://elib.tiho-hannover.de/virtlib/>>) építésére. Erről és az állatorvosi irodalom tervezett európai közös katalógusról hallottunk Alexandre Kossovoitól (Németország). Victoria Kok (USA) a Virginia Polytechnic és a Washington State University példáján át szemléltette a nehézségeket, amelyek az elektronikus szolgáltatásokkal kapcsolatban felmerülnek: a hozzáférés ellenőrzésének megoldását, a kereskedelmi szolgáltatásokban meglévő átfedéseket, a megnövekedő munkaterheket stb.

A poszterek igen változatosak voltak: finn kollégáink (Teodora Oker-Blom) az Európai Állatorvosi Könyvtáros Csoport felpezsdítésére vonatkozó elképzeléseket gyűjtötték össze a délutáni vitához. Képet kaptunk a német mezőgazdasági információs központ, a ZADI (<<http://www.zadi.de>>), Marianne Andres, Németország) állategészségügyi információs szolgáltatásairól. Brnoi kolléganőnk, Irena Sekaninova pedig az adatbázis-lekérdezés során felmerülő speciális nyelvi problémákkal foglalkozott.

A következő szekció a *használók képzésével* foglalkozott. Sarah Murphy (USA) az

Ohio State University állatorvosi könyvtárát vezeti, amely igen nagy területen szétszórta működő használói kört lát el. Intenzív használói képzést és marketinget tart szükségesnek ahhoz, hogy az állatorvosok megtudják, milyen szolgáltatásokat várhatnak a könyvtártól. Laura Osegueda (USA) beszámolt arról, hogy a PDA (személyes digitális segéderő) használata hogyan épül be a NCSU állatorvosi képzési programjába, és hogyan használható a könyvtárban.

A konferencia utolsó napján látogatást tettünk az Országos Széchényi Könyvtárban, ahol érdekes előadás keretében ismerkedtünk meg a nemzeti könyvtár digitalizálási stratégiájával. A délután a *gyakorlati problémák* töltötték be: Nancy Burford (USA) bemutatta egy vezetői belső információs rendszer működését, Marie Teissier (Franciaország) az OIE (<<http://www.oie.int>>) tevékenységét, közelebbről elektronikus kiadványait ismertette. Végül Orbán Éva vázolta az Állatorvostudományi Könyvtárnak az elektronikus szolgáltatások fejlesztésére vonatkozó elképzeléseit, illetve az ezek mögött meghúzódó használói igényeket.

A konferencia sikere természetesen nemcsak a magas előadásokon, a Contours szervezőiroda áldozatos munkáján, a Grand Hotel Hungária kellemeiben hűvös termein és pazar ételkínálatán múlt, hanem a résztvevők között fonódó emberi szálakon is. Ezek kialakulását segítették a közös programok: vacsorával egybekötött hajózás a Dunán, városnézés, piacolás, szentendrei röpvizit, lovagi tornán és vacsorán való részvétel a Duna-kanyarban.

A résztvevők mindegyike jól érezte magát, élvezte a Magyarországon töltött napokat. Úgy

érezzük a tartalom és a szervezettség nem hagyott kívánnivalót maga után. Kicsit szomorú, hogy az európai (különösen kelet-európai) könyvtárak olyan kis számban képviseltették magukat, de reméljük, hogy az Európai Állatorvosi Könyvtáros Csoport munkájába ők is belevonhatók majd. Némi ízelítőt kínálunk kedves olvasóinknak e sikeres konferenciából: a program, az előadások teljes szövege (proceedings), illetve a találkozó hangulatát idéző fényképek megtalálhatók angol nyelven a honlapon: <<http://konyvtar.univet.hu/icahis/icahis.htm>> cím alatt. (O. É.)

Ismét új levéltári forráskiadvány

Megjelent a „Dokumentumok a magyar állatorvosi oktatás történetéhez” legújabb, V/2. (1953-1962) kötete.

Az állatorvosi oktatás máig egyetlen „alma mater”-e 1952 őszén önálló, új típusú, egyetemi jellegű főiskolává alakult a Földművelésügyi Minisztérium közvetlen főhatósága alatt. Az új intézményi keret kialakulása a politikai élet bizonyos mértékű változásának idejére esett. Az állategészségügy irányításával együtt a Főiskola munkáját azonban teljes egészében az FM határozta meg. Miközben a tanári kar kézikönyv gyanánt is használható tankönyvek sorát alkotta, és országos jelentőségű kutatási témákon dolgozott, az oktatás módszerei tekintetében az FM továbbra is a szovjet mintára kialakított kisiskolás eljárások alkalmazását várta el. Ezekben az években folyamatosan érkeztek a politikai okokból elbocsátottak részéről visszavételi kérelmek.

(folytatás a 4. oldalon)

Mentesítés az Európai Unióban Válogatott bibliográfia

- ALEXANDER, D. J.:** Newcastle disease in countries of the European Union. = *Avian Pathol.* 1995. 24. 1. 3-10.
- BLAHA, T.:** Überlegungen zur möglichen Anwendung markierter Schweinepest-Impfstoffe in der EU. = *Tierärztliche Praxis.* 1995. 23. 6. 580-581.
- BRUNKO, P.:** Regulation of immunological veterinary medicinal products in the European Union. = *Revue Scientifique et Technique OIE.* 1995. 14. 4. 1133-1141.
- CAPUA, I. et al.:** Vaccination in the control of avian influenza in the EU. = *Vet. Rec.* 2003. 152. 9. 271.
- CAPUA, I. et al.:** The avian influenza epidemic in Italy, 1999-2000: a review. = *Avian Pathol.* 2000. 29. 4. 289-294.
- CHRISTENSEN, B.:** Effect of international trade on animal health, public health and animal welfare in the Nordic countries. = *Acta Vet. Scand. Suppl.* 1999. 91. 66.
- DAELMAN, W.:** Animal health and the trade in aquatic animals within and to the European Union. = *Revue Scientifique et Technique OIE.* 1996. 15. 2. 711-722.
- DONALDSON, A. I. et al.:** Foot-and-mouth disease: European control strategies since 1991. In: *Proceedings 18th World Buiatrics Congress: Bologna, Italy, August 29-September 2, 1994.* Vol. 1. 1994. 69-77.
- GERDES, U.:** Die Regelungen der Entschädigungseleistungen der Europäischen Union und deren Mitgliedstaaten sowie der Schweiz im Rahmen der Tierseuchenbekämpfung. 1996. 238. p.
- GODFROID, J. et al.:** Brucellosis in the European Union and Norway at the turn of the twenty-first century. = *Vet. Microbiol.* 2002. 90. 1-4. 135-145.
- GODFROID, J. et al.:** Brucellosis in the European Union and Norway at the turn of the twenty-first century. = *Vet. Microbiol.* 2002. 90. 1-4. 135-145.
- GRIMM, R.:** The history of the eradication of rabies in most European countries. = *Historia Med. Vet.* 2002. 27. 1-4. 295-300.
- GROSSKLAUS, D.:** Tiergesundheit, Lebensmittelqualität und Verbraucherschutz als Einheit - Einführung in die Thematik. = *DTW.* 1994. 101. 7. 252-254.
- HASTEIN, T. et al.:** Successful aquatic animal disease emergency programmes. = *Revue-Scientifique et Technique OIE.* 1999. 18. 1. 214-227.
- KOFER, J. et al.:** BHV-1 infections in Styria (Austria) caused by intra-community trade. = *DTW.* 1999. 106. 6. 231-233.
- KOTHMANN, G.:** Gesundheitspolitische Konsequenzen bei der Zoonosenbekämpfung - Massnahmen auf nationaler und internationaler Ebene. = *DTW.* 1999. 106. 8. 363-366.
- LIU, M. Y. et al.:** Trichinella in horses: a low frequency infection with high human risk. = *Vet. Parasitol.* 2000. 93. 3-4. 309-320.
- MARABELLI, R. et al.:** Management of animal health emergencies: general principles and legal and international obligations. = *Revue Scientifique et Technique OIE.* 1999. 18. 1. 21-29.
- MOENNIG, V. et al.:** Perspektiven der BVD-Bekämpfung in Deutschland. = *BMTW.* 2003. 116. 5-6. 222-226.
- MOENNIG, V.:** Markiert Imstoffe - Beginn einer neuen Imstoffara? = *Praktische Tierarzt.* 1996. 77. 2. 83-84, 86-87.
- MOYNAGH, J.:** Aujeszky's disease and the European Community. = *Vet. Microbiol.* 1997. 55. 1-4. 159-166.
- NAGY, A. et al.:** A zoonózisok az Európai Unióhoz történő csatlakozás harmonizációjának időszakában. = *MÁL.* 1997. 119. 5. 281-187.
- NAGY, A. et al.:** A zoonózisok az Európai Unióhoz történő csatlakozás harmonizációjának időszakában. = *Állatorvosi Kamarai Hírek.* 1999. 8. 2. 48...59.
- NOCKLER, K.:** Gegenwartiger Stand der Diskussion um die Zertifizierung sogenannter „Trichinen-freier Regionen“. = *BMTW.* 2000. 113. 4. 134-138.
- PASTORET, P. P. et al.:** Epidemiology and elimination of rabies in Western Europe. = *Vet. J.* 1998. 156. 2. 83-90.
- POZIO, E.:** Trichinellosis in the European Union: epidemiology, ecology and economic impact. = *Parasitol. Today.* 1998. 14. 1. 35-38.
- SAATKAMP, H. W. et al.:** Economic aspects of the control of classical swine fever outbreaks in the European Union. = Special issue: classical swine fever. *Vet. Microbiol.* 2000. 73. 2-3. 221-237.
- VAARKAMP, H.:** A European farmers' view of free trade and risk assessment for veterinary biologicals. = *Revue Scientifique et Technique OIE.* 1995. 14. 4. 1217-1220.
- VANDEPUTTE, J. et al.:** Classical swine fever: the European experience and a guide for infected areas. = *Revue Scientifique et Technique OIE.* 1999. 18. 3. 638-647.
- VARGA, J.:** A fertőző állatbetegségekre vonatkozó jogszabályok harmonizációja az EU-val és ennek gyakorlati konzekvenciái. = *MÁL.* 1997. 119. 8. 472-476.
- VOETZ, N.:** Sicherung der Tierseuchenbekämpfung für den Verbraucherschutz. = *DTW.* 1994. 101. 7. 272-274.
- WESTERGAARD, J. M. et al.:** The animal health and animal welfare situation in the European Union. = *Acta Vet. Scand. Suppl.* 1999. 91. 5-18.
- YU, P. et al.:** A risk-assessment model for foot and mouth disease (FMD) virus introduction through deboned beef importation. = *Preventive Vet. Med.* 1997. 30. 1. 49-59.
- ZWINGMANN, W.:** Regelungen zur Abwehr von Zoonosen. = *DTW.* 2001. 108. 8. 357-359.

A fenti cikkekről könyvtárunktól másolat kérhető.
(O. É.)

Ismét új levéltári forráskiadvány

(folytatás a 2. oldalról)

1956 októberében az oktatási tárca a forrongó egyetemi hangulat hatására javaslatot készített a felsőoktatás néhány alapvető kérdésének rendezésére, ez azonban már nem állíthatta meg a tüntetések bekövetkeztét. Október 23-a után a felsőoktatási intézmények többségében forradalmi bizottságok alakultak, amelyeknek egy része személyi és szervezeti kérdésekben is döntést gyakorolt, másik részének tevékenysége főként a rend és a nyugalom fenntartására irányult. Ez utóbbiak közé tartozott az Állatorvos-tudományi Főiskola is. Az érzékelhető óvatosságnak és józanságnak köszönhető a nagyobb veszteségek elkerülése azzal együtt, hogy Tatay Zoltán hallgató halála és a fegyelmi vizsgálatokon meghurcolt, elbocsátott oktatók hiánya a Főiskola történetében örökre nagy veszteség marad. A kötet összeállításánál kiemelt jelentőséget tulajdonítottunk a Főiskolán 1956-ban történtek hiteles bemutatásának, nemkülönben azok külső megítélésének és az elszenvedett rektorzióknak.

A felsőoktatási politika 1957-től kénytelen volt lényeges engedményeket is tenni. Az állatorvosok, hasonlóan az orvosokhoz és a jogászokhoz, automatikusan megkapták a doktori címet. A Főiskolának gondoskodnia kellett szakterülete tudományos utánpótlásáról, amelyre az aspirantúra intézménye adott lehetőséget. Végül minden rendelkezésre állt ahhoz, hogy a főiskola megkapja az egyetemi címet, amelyet kitartó küzdelem eredményeként fennállásának 175. évfordulójára az Elnöki Tanács rendelete szentesített.

Az olvasókat óva intenénk attól, hogy saját sorsuk alakulására vonatkozóan keressenek adatokat a kiadványban. A „Dokumentumok...” válogatás, amely tartalmi szempontból a tipikus, vagy éppen a különleges iratokat sorakoztatja fel. Nem szabad elfelejtenünk azt sem, hogy az ötvenes évek frazeológiájának mindennapi használata, egy irat aláírása kötelezettség volt, amely a legtöbb esetben távolról sem jelentette a tartalommal való belső azonosulást. Bízunk abban, hogy értő szemek és fülek a sorok között is megtalálják a tényleges információt.

A forrásokot „Függelék” követi, amelyben a korábbi módon táblázatos formában kiegészítő adatokat sorakoztattunk fel. A kötetet rövidítések jegyzéke és névmutató egészíti ki.

Most, amikor az állatorvosi oktatás a Szent-István Egyetemen belül, így ismét az agráriumhoz közel eső helyen kapott kari státuszt, különösen fontos, hogy önálló korszakáról, a nehéz helyzetekben való helytállásáról, kiváló kutatóiról és oktatóiról hű képet kapjanak a tudományág és a felsőoktatás fejlődése iránt érdeklődők. (Cs. M.)

A kiadvány az Állatorvos-tudományi Könyvtárban megtalálható, onnan igényelhető.

(Dokumentumok a magyar állatorvosi oktatás történetéhez. V/2. kötet. (1953-1962) Szerk. Cserey Lászlóné. Budapest: SZIE ÁOTK, 2003.)

Fotókiállítás

Dr. Lehel József kiállítása: Petra csodálatos világa (A múlt árnyai – Nabateus birodalom) megtekinthető az Állatorvos-tudományi Könyvtár olvasótermében 2003. szeptember 17-től október 30-ig. A kiállítást a Photo Hall támogatta.

A Noctua terjesztéséért, és ezen keresztül könyvtári szolgáltatásaink népszerűsítéséért köszönetet mondunk a Magyar Állatorvosi Kamarának.

NOCTUA SIVE NOVA EX BIBLIOTHECA VETERINARIA

Kiadja: Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Könyvtár

Felelős kiadó: Szabóné Szávay Judit e-mail: mrszabo@univet.hu

Felelős szerkesztő: Orbán Éva e-mail: eorban@univet.hu

Cím: 1078 Budapest, István u. 2.

Tel.: (06-1) 478-4226 (Titkárság), 478-4228 (Olvasószolgálat)

Fax: (06-1) 478-4227

Honlap: <<http://konyvtar.univet.hu/>>

e-mail: library@univet.hu

